

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลด้านรายได้อำนาจจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำนวนครัวเรือนและจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ใน 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักร และ (2) เพื่อวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย ของครัวเรือน 10 กลุ่ม 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักร โดยใช้ข้อมูลทศนิยมรายปี จำนวน 2 ปี คือ ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547

จากการศึกษา พบว่า กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีรายได้และค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือนมากที่สุด โดยรายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่มาจากค่าจ้างและเงินเดือน และพบว่าทุกภาคมีหมวดค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคที่สำคัญ คือ อาหารและเครื่องดื่ม หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร และหมวดที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน สำหรับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเมื่อเปรียบเทียบในช่วง 2 ปี พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 มีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากกว่าปี พ.ศ. 2545 เกือบทุกประเภท ยกเว้น ประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน และจากการวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย โดยใช้ดัชนีค่าสัมประสิทธิ์จินีเป็นตัววัดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ พบว่า ใน 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักรมีค่าสัมประสิทธิ์จินีหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าลดลง แสดงให้เห็นว่าการกระจายรายได้ดีขึ้นบ้าง ยกเว้นแต่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2545 เท่านั้นที่มีค่าสัมประสิทธิ์จินีหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วมีค่าเพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่า เป็นเพียงภาคเดียวที่การกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมของทั่วประเทศทั้ง 2 ปีที่วิจัยครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่ถึงร้อยละ 1

การวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่ครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะเสียอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงในอัตราที่มากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับรายได้ของครัวเรือนนั้น ซึ่งถ้าพิจารณาจากค่าของสัมประสิทธิ์จินีหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม และอัตราการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มช่วยบรรเทาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ลดลงบ้าง ถึงแม้ว่าจะเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามรัฐบาลควรจะคำนึงนโยบายนี้ไว้เช่นเดิม

This research has 2 objectives which are; (1) To compare income, expenditure for consumption, number of households, and Value Added Taxes (VAT) that can be collected from 5 regions and whole kingdom of Thailand and (2) To analyze the result of Value Added Taxes (VAT) on Income Distribution of 10 groups of household in 5 regions and whole kingdom of Thailand by using secondary data collected yearly from 2 years which are in 2002 and 2004.

From the study we found that Bangkok, Nonthaburi, Pathumthani and Samutprakarn have the highest income and spending per household. Most of income of households come from wages and salaries and we also found that all regions have a significant consumption spending category which are Food and Beverage, transportation and communication, real estate and home appliances. The collection of Value Added Taxes (VAT) compare between 2 years, we found that in 2004 the revenue department have collected more revenue from VAT than in 2002 except from real estate and home appliances categories. From the analysis of Gini Coefficient as an instrument to indicate the discrepancy in the income distribution found that in 5 regions and whole kingdom of Thailand has lower value after applying VAT which indicate better income distribution except in Bangkok, Nonthaburi, Pathumthani and Samutprakarn in 2002 that have higher value of Gini Coefficient after applying VAT and this value demonstrate that this region is the only one that show more differences in income distribution. However, the research of the overall of the country in 2 years can be concluded that the income distribution has been effected a little because the differences are less than 1%.

In this study, most of households that have high income will paid higher the effective VAT rate than the households that have lower income. When we consider the value of Gini Coefficient after applying VAT and the effective VAT rate that households have to pay, we can conclude that VAT reduce the overlapping of household income although it helps reduce in a little amount so Government should continue applying VAT policy.